

Aan de vaste Kamercommissie Justitie en Veiligheid

G40 Stedennetwerk
Lotus van Nes
secretaris Sociale Pijler
socialepijler@G40stedennetwerk.nl
Tel: 06 – 52443897
Gemeente Groningen
Postbus 30026
9700 RM Groningen
www.G40stedennetwerk.nl

Datum: 21 januari 2026
Onderwerp: *Zorg voor veiligheid*

Geachte leden van de Tweede Kamer,

T.b.v. de behandeling van de J&V begroting 26 januari ontvangt u van ons onderstaande oproep.

In onze steden zien we een groeiende groep inwoners met meervoudige problematiek: een combinatie van verstandelijke beperking, verslaving, psychiatrische klachten en agressief gedrag. De steden werken nauw samen met alle partijen in de keten om vroegtijdig inwoners te helpen om daarmee grotere problematiek te voorkomen. Dit lukt helaas niet voor alle inwoners. Een groeiende groep past niet binnen het reguliere aanbod van wonen, maatschappelijke opvang of beschermd wonen. Dit leidt tot een toenemende druk op de zorg en overlast in woonwijken en toenemende onveiligheid voor inwoners en risico op gewelddadige incidenten. De politie wordt steeds vaker het sluitstuk van falende zorgstructuren. Wat begint als een zorgvraag, eindigt te vaak als een veiligheids- of justitieprobleem. Dit is maatschappelijk onwenselijk, menonwaardig én financieel inefficiënt.

Ook het rapport [Uit Balans – IBO mentale gezondheid en GGZ](#) constateert dat voor mensen met een complexe hulpvraag er onvoldoende passend aanbod beschikbaar is. Mensen vallen daardoor niet zelden tussen wal en schip. Het rapport beveelt aan hervormingen te overwegen en zorgvuldig uite te zoeken. Over de volgende hervorming is het IBO GGZ vrij duidelijk. Het IBO GGZ benadrukt de noodzaak om de inkoop van in ieder geval de zorg voor mensen met ernstige psychische problematiek te herzien, door de concurrentie in de inkoop in de huidige vorm weg te nemen. Zowel voor zorgaanbieders als voor verzekeraars zijn er in het huidige stelsel te weinig prikkels om zich te richten op goede zorg voor mensen met ernstige problematiek en met complexe hulpvragen.

Daarnaast is een verstevigde aanpak met zorg en veiligheidspartners nodig, waarin we niet alleen als één overheid duidelijke grenzen moeten stellen en ingrijpen waar nodig, maar ook perspectief moeten bieden.

Oproep

We roepen het rijk op om op korte termijn:

1. Kaders aan te passen en geldstromen eenduidig te gaan aansturen, zodat gemeenten, zorginstellingen en politie snel en simpel kunnen samenwerken. De regering kan ook zorgen dat het duidelijk is wie waar verantwoordelijk voor is – en wie de regie heeft, zodat we niet langer horen ‘hier ga ik niet over’ als mensen tussen wal en schip dreigen te vallen.
2. Middelen beschikbaar te stellen voor de aanbevelingen in het [eindrapport Parlementaire Verkenning Verward/onbegrepen gedrag en veiligheid \(pdf\)](#).
3. Zorg te dragen voor een passend aanbod voor mensen met ernstige problematiek en complexe hulpvragen door de inkoop van in ieder geval de zorg voor mensen met ernstige psychische problematiek te herzien en de concurrentie in de inkoop in de huidige vorm weg te nemen.

Wat is nodig

We lichten een aantal belangrijke maatregelen eruit die het Rijk kan doen om de veiligheid beter te waarborgen en overlast te voorkomen.

Maak middelen vrij voor voldoende 'beschermde plekken' / instellingen voor passende opvang

We zien grenzen aan de ambulantisering en de beddenreductie van de ggz en de beperking van de toegang tot de Wet Langdurige Zorg. Voor mensen met complexe problematiek met onbegrepen gedrag en veiligheidsrisico's (bijv. mensen met multiproblematiek zoals psychiatrische aandoening, LVB en verslavingsproblematiek), blijkt zorg in een woning in de wijk vaak niet toereikend. Zij raken ontregeld, overprikkeld en overvraagd met een negatief effect naar de omgeving. Dit vraagt dat inwoners opgenomen kunnen worden in een instelling waar inwoners kunnen wonen met rust, regelmaat en zonder teveel prikkels. Daarnaast is er schaarste aan de zgn. beveiligde bedden. In crisissituaties waar opschaling naar een beveiligde omgeving gewenst zou zijn, dienen deze plekken per direct voorhanden te zijn.

Verbeter de samenhang in wet- en regelgeving en financiering t.b.v. structurele ondersteuning

In die situaties waar de inwoner te maken heeft met bekostiging vanuit zowel de WLZ, GGZ, Wmo, Zvw en/of justitie, zou de inwoner geen last moeten hebben van de financiering vanuit de verschillende wetgeving. Maak het mogelijk dat uitvoeringsorganisaties en gemeenten onderling kosten mogen verrekenen, zodat niet het stelsel maar de ondersteuning aan de persoon centraal komt te staan. Hiervoor is het ook nodig om onnodige belemmeringen (vanuit bijvoorbeeld privacywetgeving) informatiedeling op te heffen.

Veiligheid: Drang en dwang breder faciliteren in gevaarlijke situaties.

Er zijn situaties waarin de inwoner niet geholpen wil worden en er geen diagnose bekend is of snel gesteld kan worden. In die situaties mag geen drang of dwang worden ingezet, waarbij er wel degelijk een groot veiligheidsprobleem is voor de persoon of omgeving en snel handelen noodzakelijk is. Wij roepen op om voor deze situaties een doorzettingsmacht te organiseren, bijv. de burgemeester, die in afwachting van verdere diagnostiek kan handelen. Dit vraagt een herziening van de toepassingscriteria voor drang of dwang.

Langjarig investeren in leefbare wijken

Met preventie en vroegsignalering voorkomen we vroegtijdig escalatie van problemen, waardoor acute veiligheidssituaties worden tegen gegaan. Dit vraagt langjarig investeren in de leefbare en veilige wijken met aandacht voor diverse aandachtsgroepen.

Conclusie

We kunnen ingewikkelde en onveilige situaties aanpakken door allemaal een stapje verder te zetten. Dit vraagt dat we niet de stelsels, maar de inwoner centraal zetten in ons handelen. Hiervoor dienen wel een aantal randvoorwaarden aangepast te worden, zodat uitvoerders vanuit alle wetgeving in staat zijn om de inwoner te helpen. Graag gaat G40 in met het rijk in gesprek over bovenstaande aandachtspunten en oplossingsrichtingen, aangezien **een gezond en veilig thuis voor iedereen in leefbare wijken** een belangrijk speerpunt vormt van onze onepager *Investeer in de kracht van steden*¹.

Met vriendelijke groet,

Manouska Molema,
Voorzitter Sociale Pijler G40

Richard Korteland
Voorzitter themagroep Zorg en Veiligheid G40

¹ Boodschappen G40 in één oogopslag